

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

«ΕΝΕΡΓΕΙΑ & ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ DIVANI CARAVEL
ΤΡΙΤΗ, 15 ΜΑΪΟΥ, 2012

Το Κέντρο Ερευνών Προοδευτικής Πολιτικής (ΚΕΠΠ) σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης (IENE) οργάνωσε σήμερα εκδήλωση με θέμα «**Ενέργεια και Επενδύσεις στην Ελλάδα**». Η Συζήτηση κάλυψε καίρια θέματα που αφορούν το επενδυτικό περιβάλλον, την εμπειρία των επιχειρήσεων, καθώς και τις προοπτικές που διαγράφονται στον κλάδο της ενέργειας και των ανανεώσιμων πηγών. Συμμετείχαν εκπρόσωποι οργανισμών και κορυφαία στελέχη τόσο από τον ελληνικό όσο και το διεθνή και επιχειρηματικό χώρο.

ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΕΣ ΟΜΙΛΙΕΣ

Στην **εναρκτήρια ομιλία του ο Πρόεδρος του ΚΕΠΠ και πρώην Υπουργός Οικονομίας & Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας κ. Γιάννος Παπαντωνίου ανέφερε:**

Η κρίση χρέους και η παρατεταμένη οικονομική ύφεση ρίχνουν βαριά σκιά στις επενδύσεις και την αναπτυξιακή προοπτική της χώρας. Το δίλλημα ευρώ/δραχμή αναστέλλει επενδυτικές αποφάσεις. Πρέπει να εξαλειφθεί το συντομότερο δυνατό με τη συγκρότηση κυβέρνησης που, μέσα από την επαναδιαπραγμάτευση της δανειακής σύμβασης, θα εξασφαλίσει την παραμονή της χώρας στην ευρωζώνη. Η Ελλάδα ανήκει στην Ευρώπη. Κάθε άλλη επιλογή θα αποβεί καταστροφική.

Οι ενεργειακές επενδύσεις πρόκειται να παρουσιάσουν κάμψη τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μεσοπρόθεσμα, αλλά οι προοπτικές παραμένουν θετικές σε μακροπρόθεσμη βάση.

Νέες επενδύσεις αναμένεται να συμβάλουν στην αύξηση της εγχώριας παραγωγής υδρογονανθράκων καθώς και στην έρευνα και εκμετάλλευση νέων κοιτασμάτων. Η Ελλάδα έχει ήδη ανακοινώσει πρόγραμμα για σεισμικές έρευνες σε άξονα τριών συγκεκριμένων κοιτασμάτων στη Δυτική Ελλάδα.

Ο τομέας των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) στην Ελλάδα έχει πληγεί λιγότερο από το αρνητικό οικονομικό κλίμα, αλλά έχει ήδη αρχίσει να αντιμετωπίζει προβλήματα λόγω έλλειψης ρευστότητας του Διαχειριστή (ΛΑΓΗΕ). Ωστόσο αναμένεται ότι θα συνεχίσει να προσελκύει διεθνές ενδιαφέρον και άμεσες ξένες επενδύσεις, με την προϋπόθεση ότι θα βελτιωθεί το γενικότερο οικονομικό κλίμα.

Η Ελλάδα κατέχει στρατηγική γεω-οικονομική θέση μεταξύ των παραγωγών ενέργειας στη Μέση Ανατολή, τη Βόρεια Αφρική και την περιοχή της Κασπίας Θάλασσας. Θα μπορούσε να αναδειχθεί ως ένας περιφερειακός ενεργειακός κόμβος και να προσελκύσει μια σειρά κρίσιμων ενεργειακών επενδύσεων (αποθήκες αερίου, τερματικοί σταθμοί LNG, αγωγοί πετρελαίου και φυσικού αερίου κλπ).

Επενδύσεις υποδομής στην ενέργεια έχουν στρατηγική σημασία για τη ανάπτυξη στη χώρα μας. Πρέπει να αποτελέσουν τομέα προτεραιότητας στο επενδυτικό πρόγραμμα που εξετάζεται στην Ευρωπαϊκή

Ένωση για να στηριχθεί η οικονομική ανάκαμψη στις υπερχρεωμένες χώρες του Νότου (Ευρωπαϊκό Σχέδιο Μάρσαλ). Είναι, για το λόγο αυτό, επείγον να προχωρήσει, παράλληλα με την προσπάθεια εξυγίανσης και αναδιάρθρωσης της οικονομίας, ένας μακροχρόνιος επενδυτικός σχεδιασμός.

Στην εναρκτήρια ομιλία του ο Πρόεδρος του IENE Δρ. Ιωάννης Δεσύπρης επικεντρώθηκε στο πακέτο για τις Ευρωπαϊκές Ενεργειακές Υποδομές, γύρω από το οποίο έχει ήδη αναπτυχθεί μεγάλος ανταγωνισμός προτάσεων έργων. Είναι πλήρως αποδεκτό ότι ο ενεργειακός τομέας παίζει ένα ρόλο-κλειδί στην διαρκή ανάπτυξη της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Ο ρόλος αυτός έχει αναδειχθεί εδώ και πολλά χρόνια από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε μία σειρά εγγράφων. Σε αυτή τη λογική εντάχθηκε η μεγάλη πίεση για την έγκαιρη εφαρμογή του 3^{ου} Πακέτου σε όλες τις χώρες, το οποίο δίνει έμφαση στον ενισχυμένο ρόλο των Ρυθμιστών και της Ευρωπαϊκής Αρχής Ρυθμιστών, στις διασυννοριακές συναλλαγές, στον πλήρη διαχωρισμό των Διαχειριστικών Αρχών και στους καταναλωτές.

Τα βασικά πολύ σοβαρά ερωτήματα που υπάρχουν ακόμα σήμερα, είναι οι διασυννοριακές ρυθμιστικές επεμβάσεις και ο τρόπος της χρηματοδότησης των μελλοντικών αυτών ευρωπαϊκών υποδομών. Το πρώτο αποτελεί ζήτημα των κεντρικών ρυθμιστικών αρχών, το δεύτερο είναι μία διαρκής διαπραγματεύση των χρηματο-οικονομικών αγορών και των προϋπολογισμών των Κρατών –Μελών.

Γι' αυτό το εργαλείο προϋπολογίζονται 40 δισεκατομμύρια ευρώ , εκ των οποίων τα 9,1 δισεκατομμύρια ευρώ για τις ενεργειακές υποδομές. Η αγορά αναμένει ότι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων θα αναλάβει ένα σημαντικό ρόλο στις ενεργειακές υποδομές, είτε χορηγώντας χαμηλότοκα δάνεια σε έργα χαμηλού ρίσκου είτε συμβάλλοντας στα ίδια κεφάλαια, είτε ακόμα διευκολύνοντας συγχρηματοδοτούμενα έργα.

Τέλος στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Ενέργειας το Φεβρουάριο 2011 προβλήθηκε πολιτικά η έκδοση Bonds για τις ενεργειακές υποδομές. Στην πραγματικότητα το Connecting Europe Facility αποτελεί το πρώτο συμπέρασμα της πρωτοβουλίας Europe 2020 Project Bond η οποία προτάθηκε από κοινού από την ΕΕ και την ΕΙΒ το Μάρτιο 2011. Η πρωτοβουλία αυτή προτείνει να δίνονται εγγυήσεις από την ΕΕ και ΕΙΒ προς τους ιδιώτες επενδυτές αξιοποιώντας τα ευρωπαϊκά Ταμεία. Μία άλλη εναλλακτική της ίδιας πρωτοβουλίας είναι να δίνονται απευθείας δάνεια με τις ίδιες εγγυήσεις. Όπως και να γίνει με αυτόν τον τρόπο θα μειωθεί ο οικονομικός κίνδυνος του ιδιωτικού τομέα, διευκολύνοντας τη χρηματοδότηση. Είναι σαφές ότι τα Project Bonds σε πολιτικό επίπεδο ανταγωνίζονται τα Eurobonds τα οποία επίσης συζητούνται ως λύση στην τρέχουσα οικονομική κρίση.

Στο πρώτο πάνελ με θέμα **Νέες Επενδυτικές Πρωτοβουλίες** μετείχαν οι εξής: **Ιωάννης Κωστόπουλος**, Διευθύνων Σύμβουλος, *Ελληνικά Πετρέλαια (ΕΛΠΕ)*, **Χάρης Σαχίνης**, Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος, *Δημόσια Επιχείρηση Αερίου (ΔΕΠΑ)*, **Κωνσταντίνος Κουκλέλης**, Πρόεδρος, *Ένωση Βιομηχανικών Καταναλωτών Ενέργειας (ΕΒΙΚΕΝ)*, Συντονιστής: Γιάννης Χατζηβασιλειάδης, Γενικός Γραμματέας, *IENE*

Ο Διευθύνων Σύμβουλος των ΕΛΠΕ κ. Ιωάννης Κωστόπουλος ανέφερε: «Τα ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ είναι ένας περιφερειακός ενεργειακός Όμιλος, με δραστηριότητες που περιλαμβάνουν διύλιση και εμπορία πετρελαιοειδών στην Ελλάδα και την ευρύτερη περιοχή της ΝΑ Ευρώπης, παραγωγή και εμπορία πετροχημικών, συμμετοχή σε εταιρείες ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, ανανεώσιμη πηγές ενέργειας καθώς και έρευνα και παραγωγή υδρογονανθράκων. Τα τελευταία χρόνια, με στόχους την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα ολοκλήρωσαν ένα σημαντικό επενδυτικό πρόγραμμα ύψους περί

τα €3 δισ. (2008-2012), το οποίο οδήγησε στην επίτευξη ουσιαστικής βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας σε σύγκριση με τους καλύτερους του κλάδου διατηρώντας, παράλληλα, μια υγιή χρηματοοικονομική θέση. Η στρατηγική του Ομίλου στοχεύει στη βιώσιμη ανάπτυξη και εστιάζεται στους άξονες, επενδύσεις – άνθρωποι – αποτελέσματα – ανταγωνιστικότητα – εξωστρέφεια – ασφάλεια – περιβάλλον – εταιρική κοινωνική ευθύνη.»

Ο κ. Χάρης Σαχίνης, Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος της Δημόσια Επιχείρηση Αερίου (ΔΕΠΑ) επικεντρώθηκε στο επενδυτικό πρόγραμμα της εταιρείας. Ανέφερε ότι η ΔΕΠΑ υλοποιεί ένα ευρύ πρόγραμμα επενδύσεων για την ανάπτυξη των υποδομών διανομής φυσικού αερίου εντός της Ελληνικής επικράτειας και για την υλοποίηση διασυνδετήριων αγωγών στα πλαίσια της ευρωπαϊκής πολιτικής για το άνοιγμα του νοτίου διαδρόμου. Το επενδυτικό πρόγραμμα της ΔΕΠΑ περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

Διεθνείς Διασυνδέσεις

- Διασυνδετήριος Αγωγός Ελλάδος-Βουλγαρίας
- Διασυνδετήριος Αγωγός Ελλάδος-Ιταλίας

Διανομή Αερίου

- Μέσω των θυγατρικών εταιρειών ΕΠΑ επεκτείνεται συνεχώς το δίκτυο στις περιοχές της Θεσσαλονίκης, Θεσσαλίας και Αττικής.
- Αναπτύχθηκε η βασική υποδομή στις περιοχές της Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκ, της Κεντρικής Μακεδονίας, της Στερεάς Ελλάδας & Εύβοιας και βρίσκεται σε εξέλιξη διαγωνισμός για την ίδρυση τριών νέων εταιρειών ΕΠΑ.

Αεριοκίνηση Οχημάτων

Υλοποιείται επενδυτικό πρόγραμμα για τη λειτουργία δέκα σταθμών τροφοδοσίας οχημάτων στις μεγάλες πόλεις κατά μήκος του άξονα Αθηνών-Θεσσαλονίκης.

Νέα Ειδικά Αναπτυξιακά Έργα Υπό Εξέταση

- LNG Terminal B. Ελλάδος
- Υπόγεια Αποθήκη
- Αποκεντρωμένες Χρήσεις

Η ανάπτυξη των υποδομών και το άνοιγμα του νοτίου διαδρόμου δημιουργεί ανταγωνιστικές προϋποθέσεις στη λειτουργία των ενεργειακών αγορών και οδηγεί στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και της ελληνικής οικονομίας. Οι δραστηριότητες της ΔΕΠΑ έχουν προσελκύσει το ενδιαφέρον δεκαεπτά μεγάλων ενεργειακών εταιρειών οι οποίες συμμετέχουν στη διαδικασία αποκρατικοποίησης της εταιρείας που βρίσκεται σε εξέλιξη.

Ο κ. Κωνσταντίνος Κουκλέλης, Πρόεδρος της Ένωσης Βιομηχανικών Καταναλωτών Ενέργειας σημείωσε ότι η εξυγίανση και ανάπτυξη της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στη χώρα μας απαιτεί επενδύσεις στην παραγωγή ενέργειας, στα δίκτυα και στις διεθνείς διασυνδέσεις. Ζητούμενο είναι να εξασφαλίζεται η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής βιομηχανικής παραγωγής. Το ενεργειακό μείγμα μεσομακροπρόθεσμα πρέπει να στηριχθεί κυρίως στις εθνικές πρώτες ύλες – νερά και λιγνίτη – και δευτερευόντως στο εισαγόμενο φυσικό αέριο. Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας πρέπει να αναπτυχθούν στο βαθμό που οι τεχνολογίες τους έχουν πλήρως ωριμάσει και δεν επιβαρύνουν το κόστος της ενέργειας (Grid Parity). Η «βαριά» βιομηχανία μπορεί να ενισχύσει επενδύσεις σε νέες σύγχρονες λιγνιτικές ή λιθανθρακικές μονάδες και στην αναβάθμιση παλαιών, είτε συμμετέχοντας στο χρηματοδοτικό σχήμα, είτε προσφέροντας στους επενδυτές μακροχρόνια συμβόλαια εφοδιασμού των βιομηχανικών της μονάδων. Η Πολιτεία οφείλει να σταθεροποιήσει την αγορά ενέργειας ρυθμίζοντας τα πολλαπλά προβλήματα που σήμερα απειλούν με κατάρρευση το σύστημα, να μειώσει άμεσα την επαχθή φορολογία στην ενέργεια και να επαναδιαπραγματευθεί με την ΕΕ τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει αναφορικά με την πράσινη ανάπτυξη και την πολιτική μείωσης των αερίων του θερμοκηπίου.

Στο δεύτερο πάνελ με θέμα **Ενέργεια: Μοχλός Ανάπτυξης συμμετείχαν οι Didier Sire, Executive Vice President Strategy, GDF Suez Energy Europe, Γιώργος Περιστερής, Πρόεδρος, Ελληνικός Σύνδεσμος Ηλεκτροπαραγωγών από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΕΣΗΑΠΕ), Κωστής Σταμπολής, Αντιπρόεδρος & Γενικός Διευθυντής, Ινστιτούτο Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης (IENE), Συντονιστής: Κίμων Χατζημπίρος, Αναπληρωτής Καθηγητής ΕΜΠ & Μέλος ΔΣ ΚΕΠΠ**

Ο κ. **Didier Sire, Αντιπρόεδρος Στρατηγικής της GDF Suez Energy Europe** μίλησε για την οργάνωση του ενεργειακού τομέα στην Ευρώπη και τον τρόπο με τον οποίο ένας στρατηγικός επενδυτής όπως η GDF Suez μπορεί να συμβάλλει στην ανάπτυξή του. Εξήγησε ότι η ενέργεια αποτελεί σημαντικό κλάδο για την ευρωπαϊκή οικονομία για τους εξής λόγους: πρώτον γιατί οι δαπάνες που προκαλούνται από την κατανάλωση ενέργειας αποτελούν βασικό στοιχείο της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και της αγοραστικής δύναμης των νοικοκυριών. Ηλεκτρισμός και φυσικό αέριο αποτελούν τα πιο σημαντικά στοιχεία κόστους του βιομηχανικού τομέα. Στο πλαίσιο απουσίας μεγάλων αποθεμάτων και αύξησης των τιμών, το ερώτημα σχετικά με τις πολιτικές ενέργειας γίνεται ολοένα και πιο σημαντικό για την οικονομία. Δεύτερον, στον τομέα της ενέργειας γίνονται από τις μεγαλύτερες επενδύσεις. Το εκτιμώμενο ποσό επενδύσεων στην Ευρώπη μέχρι το τέλος της δεκαετίας ανέρχεται σε 200 δις ευρώ που αντιστοιχεί σε πάνω από 20 δις ευρώ το χρόνο. Τρίτον, για να επιτευχθούν οι επενδύσεις αυτές απαιτούνται μεγάλοι στρατηγικοί επενδυτές. Για τους λόγους αυτούς οι μεγάλες ευρωπαϊκές εταιρείες κατατάσσονται μεταξύ των παγκόσμιων ηγετών στο τομέα της ενέργειας. Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν μπορούν να συνοψιστούν σε τρεις λέξεις: ανταγωνιστικότητα, βιωσιμότητα και ασφάλεια και η πραγματική πρόκληση για την ευρωπαϊκή ενεργειακή πολιτική είναι να βρεθεί ισορροπία μεταξύ των τριών κριτηρίων.

Στην Ομιλία του ο **Διευθύνων Σύμβουλος του Ομίλου ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ και Πρόεδρος του Ελληνικού Συνδέσμου Ηλεκτροπαραγωγών από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας κ. Γιώργος Περιστερής** ανέλυσε την εξαιρετικά δυσμενή τρέχουσα συγκυρία για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της Ενέργειας κι αφού τόνισε την σημαντική συνεισφορά που μπορούν να έχουν οι ΑΠΕ στην βελτίωση της οικονομικής κατάστασης στην Ελλάδα, παρουσίασε μία σειρά από ζητήματα που αφορούν την αγορά Ενέργειας που τα οποία χρήζουν άμεσης επίλυσης. Μεταξύ αυτών, υπογράμμισε την ανάγκη εξομάλυνσης των ασφυκτικών συνθηκών ρευστότητας της ενεργειακής αγοράς και λήψης μέτρων για την διευκόλυνση της χρηματοδότησης των επενδύσεων, την άρση σειράς στρεβλώσεων και θεσμικών κενών που γονατίζουν την αγορά κι εμποδίζουν την υλοποίηση επενδύσεων, την ενίσχυση του κομβικού ρόλου της ΡΑΕ κ.ά.

Ο κ. Κ. Σταμπολής, Αντιπρόεδρος & Γενικός Διευθυντής του IENE σημείωσε ότι: «Ο ενεργειακός τομέας στην Ελλάδα αντιστοιχεί περίπου στο 14% του ΑΕΠ και απασχολεί πάνω από 130 χιλιάδες άτομα σε όλους τους κλάδους που περιλαμβάνουν διύλιση και εμπορία πετρελαίου, παραγωγή και διανομή ηλεκτρικής ενέργειας, εισαγωγή και διανομή φυσικού αερίου, ενεργειακή αποδοτικότητα και ΑΠΕ. Παρά την αρνητική οικονομική συγκυρία, ο ενεργειακός τομέας στην Ελλάδα παρουσιάζει σημαντικό επενδυτικό ενδιαφέρον σε όλους τους κλάδους.

Στον κλάδο του ηλεκτρισμού έχουν ήδη πραγματοποιηθεί σημαντικές επενδύσεις, κυρίως από τον ιδιωτικό τομέα τα τελευταία 4 χρόνια που ξεπερνούν τα 2,5 δις ευρώ, ενώ προγραμματίζονται αρκετές μεγάλες επενδύσεις τόσο σε νέους θερμοηλεκτρικούς σταθμούς (λιγνίτη, φ. αέριο), όσο και σε ΑΠΕ με χρονικό ορίζοντα το 2020. Ακόμα, ενδιαφέρον παρουσιάζει η προγραμματισμένη επέκταση και αναβάθμιση των ηλεκτρικών δικτύων της χώρας, ιδίως στο νησιωτικό χώρο, πράγμα το οποίο θα επιτρέψει την πραγματοποίηση μεγάλων επενδύσεων σε ΑΠΕ (βλ. Κρήτη, Κυκλάδες, Ανατολικό Αιγαίο).

Από σήμερα ως το 2020 βάσει εκτιμήσεων του IENE υπάρχουν προοπτικές για εγκατάσταση 10.000MW, μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από συμβατικούς σταθμούς και ΑΠΕ. Εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζει ο τομέας των υδρογονανθράκων τόσο σε επίπεδο έρευνας, όσο και παραγωγής. Οι εκτιμώμενες επενδύσεις για την επόμενη δεκαετία μπορούν άνετα να υπερβούν τα πέντε δις ευρώ για έρευνα και για εγκατάσταση παραγωγικών μονάδων. Επίσης τα διυλιστήρια της χώρας θα συνεχίσουν την επέκταση και αναβάθμισή τους, μαζί με αποθηκευτικούς χώρους, προσελκύοντας επιπλέον επενδύσεις. Εξ'άλλου, ενδιαφέρον παρουσιάζει και ο τομέας φ. αερίου με σημαντικές προγραμματισμένες επενδύσεις για την επέκταση και κατασκευή κυρίως αγωγών, καθώς και τη δημιουργία επιπλέον δικτύων πόλεων (ΕΠΑ).

Βάσει πρόσφατης μελέτης του IENE (SE Europe Energy Outlook 2011) οι συνολικές ενεργειακές επενδύσεις για το σύνολο του ενεργειακού τομέα στην Ελλάδα έως το 2020 εκτιμώνται περίπου στα 35 δις ευρώ.»